

L'EDUCACIÓ COM A PRÀCTICA DE LA LLIBERTAT

Paulo Freire.

L'educació com a pràctica de la llibertat és l'esperança dels pobles oprimits. Freire ens apropa la realitat del seu poble, el brasiler, i ens intenta demostrar com la força del poble oprimat és capaç d'aparèixer amb la consciència que, únicament, pot ser adquirida amb l'educació.

Freire concep la llibertat com aquell valor que només pot ser captat per les persones si aquestes, a la vegada, són capaces de sortir del món de la desesperació i el pessimisme en el que viuen. Freire ve a dir que l'educació és el que ens proporciona la seguretat per creure en nosaltres mateixos i, per tant, per conèixer les nostres possibilitats.

Està clar que un cop arribat a la consciència, l'home viu el món des d'una altra perspectiva. Ja no es veu com un ésser dominat, on ho veia tot a través d'uns ulls reprimits, sinó que ho veu tot tal com és, veu la realitat que existeix i no la realitat que volen que vegi. Perque l'educació pot fer despertar l'home que existeix dins unes ments reprimides i plenes d'idees adquirides, irrealis i sense fonaments.

Però, què s'entén com a educació? Freire l'entén com a un procés basat en la base cultural del poble. Anar coneixent paraules noves i conceptes nous mitjançant la base cultural.

Cadascú té la seva pròpia definició d'educació, com cada país tindrà el seu sistema educatiu i com cada professor té la seva manera de fer classe.

En aquest sentit, l'ambigüetat de l'educació de Freire ens fa plantejar-nos la dificultat que té l'educació per adaptar-se a cada context. S'ha de parlar de diferents tipus d'educacions, depenent del seu objectiu.

Cada país té un grau de desenvolupament, cada país té uns sistemes educatius, uns objectius i uns programes diferents. Els països subdesenvolupats o en vies de desenvolupament, no tenen programes ni objectius establerts, i això comporta que l'educació sigui d'una manera familiar, basant-se en el treball.

Per tant, el procés d'ensenyament al que es ve a referir Freire, és tant ambigu com inadequat per ser utilitzat sistemàticament. L'educació a la que es va referint Freire es basa en una societat, la brasilera, ja que és amb la que ha patit aquesta problemàtica. Les diferents situacions dels països condicionen l'efectivitat del procés educatiu de Freire.

Als pobles oprimits, normalment submergits en economies subdesenvolupades o en vies de desenvolupament, predominen sistemes polítics de caire dictatorial. D'aquesta manera poden mantenir al poble immòbil, sense cap força per manifestar-se, mantenint-los oprimits degut a la passivitat i al conformisme de les persones.

Aquesta actitud del poble oprimat, fa que resulti més fàcil l'opressió del govern cap al poble, i encara més, l'explotació de la força productiva.

Això resulta difícil de motivar. Les persones que són capaces de sortir d'aquesta manca de consciència, són perseguides. Per tant encara es fa més difícil que aquests perseguides puguin fer entendre a les altres persones del poder que tenen per canviar la realitat en que viuen.

L'educació que existeix a aquests països, va encaminada cap a una conservació del poder per part del govern, com bé diu Freire.

La solució a aquesta problemàtica s'ha de començar a donar en petits cercles i amb moderació. S'ha de conscienciar al poble a partir d'aquelles coses que ja coneix de la seva realitat. A partir d'aquí, s'ha d'anar cap a la construcció de paraules i idees per canviar el món en el que viuen. S'ha de donar al poble la possibilitat de canviar allò que coneix, per allò que vol, i això s'aconsegueix coneixent el que hi ha i pensant què es podria canviar.

Aquesta capacitat de pensar en allò que es vol canviar, és el primer pas per adonar-se que no sols s'està en el món, sinó que s'està amb el món. És el camí per sortir de l'alienació que té al poble atrapat dins els ideals dictatorials.

L'individu comença a concebre el món com una cosa que pot manipular i que pot canviar. El món comença a ser part d'ell mateix i deixa de ser una cosa immobilitat i incanviable.

L'home en el moment que pren consciència del seu treball, de la transformació de la natura, pren consciència de la seva vincularitat amb el poble. Quan transforma la natura està creant cultura. Freire entén que: << Tot poble té cultura, ja que treballen, perquè transformen el món i transformant-lo, es transformen>>, és per això que els cercles de cultura que promou Freire són tan importants en el desenvolupament de la consciència del poble. Els centres de cultura intenten apropar la gent. Intenta fer entendre que allò que comparteixen, allò que treballen junts, és la cultura de la qual formen part. Amb aquesta unitat del poble, que ja no és inconscient sinó conscient del seu poder i de la seva funció en el món, es pot arribar a la llibertat pràctica.

És important la cultura per l'alliberament del poble. S'arriba a l'estat de saber quí és ell, on és ell i què pot fer. S'arriba a la llibertat d'acció i de pensament.

No hi ha cap poble que estigui oprimat i a la vegada sigui lliure. Ja que l'opressió crea la manca d'educació i per tant la manca de llibertat. L'educació implica uns valors morals que no són compatibles amb les polítiques opressores. L'educació implica la veritat, pressa de consciència i tot això és el que ens apropa a la llibertat de la persona.

Per aquesta raó, l'educació que és entesa d'aquesta manera, com el procés per aconseguir la consciència, proposa un seguit d'objectius que sense els quals no hi hauria llibertat, i sense els quals, no es podria concebre l'educació com a tal.

L'educació com a pràctica de la llibertat comença en el moment en que l'individu construeix i treballa amb el pensament i acaba en el moment en que es converteix en una persona crítica i optimista amb el món que l'envolta, integrat en la societat i conscient del poder del seu treball.

L'EDUCACIÓ COM A

PRÀCTICA DE LA

LLIBERTAT

1

3